

ganste forfeiles, naar den Indskrænkning bliver tilføjet, hvorpaa det Ændringsforslag gaaer ud, hvorom her er Tale. Der vil derved blive stiftet et Slags Eneret som Kjøber, et Slags Monopol for visse Individer til at optræde som Liebhavere til de Eiendomme, om hvis Erhvervelse her er Spørgsmaal, og det skulde være underligt, naar Concurrencen først blev udelukket, om da ikke Følgen deraf vilde blive den, at Fæstebønderne holdt sig tilbage fra at købe eller kun vilde købe for Spotpris, og at i Forbindelse dermed de fideicommissariske Besiddere af Hensyn til egen Interesse maatte afholde sig fra at sælge. Jeg mener derfor, at det Hovedsiemeed med Hensyn til hvilket man maatte ønske en Lov som den, her foreligger, er til Hindrer for i Loven at indføre en Indskrænkning af den Bessaffenhed, hvorom der her er Tale. Men det forekommer mig dernæst ogsaa, at en Indskrænkning af den Natur vilde være meget synderlig og ikke vilde hvile paa nogen tilstrækkelig Grund. Man vil fremme Selveiendoms Erhvervelse ved at løse et gammelt Baand, der har Aarhundreders Hævd for sig, og i samme Dieblit, man vil fremme Selveiendoms Erhvervelse ad denne Wei, vil man lægge et nyt Baand paa Omsetningen, et Baand af en saa unaturlig Bessaffenhed, at til samme Tid det hedder: „Du maa sælge“, føies der til: „Du maa ikke sælge uden til dette eller hiint bestemte Individ“. Jeg nævnte, at jeg ikke kunde indsee nogen retslig Grund for en saadan Indskrænkning. Det fideicommissariske Baand eksisterer jo ikke til Fordeel for Fæsterne, og at det afløses, kan altsaa ikke begrunde noget Krav for Fæsterne i den Retning, hvorom der her er Tale. Selv om der var nogen Sandhed i den nymodens Theori, at Fæsterne skulde være lodtagne i Eiendomsretten til deres Gaarde, vilde jeg dog paastaae, at der deri ikke laae nogen Berettigelse for en Forkjøbsret og endnu mindre for en Eneret til at være Kjøber. Men det er min Overbeviisning, at der ikke er Gran af Sandhed i denne Theori, og jo mere jeg føler mig overbeviist derom, jo mindre finder jeg nogen tilstrækkelig Anledning til at gjøre en Bestemmelse af den Bessaffenhed, som det foreliggende Ændringsforslag gaaer ud paa.

Medens dette saaledes vil give Fæsterne, deres Børn og Svigerbørn en ganske usædvanlig Forrettighed, hvortil jeg idetmindste ikke indseer nogen retlig Grund, vil Indskrænkningen paa den anden Side være til Skade for de Familier, om hvis Interesse der paa den anden Side er Tale; thi, naar Concurrencen udelukkes i Henseende til Afhændelserne, lammes disse, og dette er naturligtvis stridende mod de omhandlede Familiers Interesse. Fra hvilket Synspunkt jeg saaledes endogsaa seer dette Ændringsforslag, kan jeg ikke Andet end erklære mig imod det, og naar det blev optaget i Loven, vilde jeg mene, at Hensigten med Loven var forfeilet i en saadan Grad, at jeg maatte stemme imod den.

Ryholm: Dersom det forholdt sig saaledes, som den ærede Ændringsforslagsstiller idag har udtalt, at Forslaget var særdeles gavnligt, saavel for Besidder, som for Fæster, da skulde jeg vistnok ikke være den Sidste til at stemme for det; men Beviiset for, at det vilde være saare gavnligt, troer jeg, uagtet jeg med spændt Opmærksomhed har fulgt hans Foredrag, at den ærede Forslagsstiller endnu er Thinget skyldig. Han har yttret sig derhen, at det ikke er en Indskrænkning, men en Udvidelse, for Besidderne i deres Ret; det kan jeg virkelig ikke fatte, at det er. Dersom der var Tale om hele Lovforslaget, vilde jeg indrømme, at det gaaer ud paa en Udvidelse, for Besidderne, da de fideicommissariske Baand blive i en vis Retning løste for dem; men med Hensyn til det Ændringsforslag, som her foreligger, nemlig at de kun maae sælge til enkelte bestemte Personer, da kan det dog umuligt kaldes en Udvidelse for Sælgerne. Af den ærede Forslagsstillers Foredrag fremgik endvidere, at de nuværende Lehnbesiddere burde virke i human Retning for de nuværende Fæstere. Det troer jeg ogsaa er Tilfældet, jeg troer, at man kan sige, at der i Reglen er bleven taget saadanne Humanitetshensyn af dem; men, er dette Tilfældet, da lægge man ikke hindrende Baand i Wei den derfor, at ikke det gjensidige gode Forhold, som hidtil har fundet Sted, skal blive hemmet, thi derved skader man efter min fulde Overbeviisning den Sag, man vil gavne.